

אליהו גולומב

”שר הביטחון של המדינה בדרך”

1945-1893

ד”ר מרדכי נאור וד”ר אפרים לפיד

תולדות

● נולד ברוסיה – 1893

● עלה לארץ בן 16 – בן המחזור הראשון בגימנסיה "הרצליה"

● התגייס לצבא הבריטי במלחמת העולם הראשונה.

● לחם ב"גדודים העבריים" עם ז'בוטינסקי בגדוד 40

● נפטר ביוני 1945 משטף דם במוח, סמוך לתום מלחמת העולם השנייה.

פעילות ב"הגנה"

- יוני 1920 – חבר הוועד הראשון
- 1931- חבר המפקדה הארצית (מ"א)
- משימות מרכזיות שהוביל :
  - רכש ; העפלה ; חומה ומגדל ; גיוס לצבא הבריטי ; הקמת הפלמ"ח

ההעפלה

- ישראל גלילי : "הוא שקד להשיג את האמצעים, לרכוש ספינות, למשוך חבר-עובדים ולארגן את העלאת המעפילים על החופים. התמכר לפעולה זו בכל מאודו. היה עם הבחורים בחופים בלילות הציפייה המתוחה ובלילות ההורדה".

"המרד הערבי"

- "לצאת את הגדר" – תפיסה חדשה ב"הגנה":
- "במקום להתבצר בתוך היישובים, יש לצאת אל המרחבים ולהכות בתוקפים לפני התארגנותם".
- יצחק שדה ואליהו בן חור, שיזמו את הקמת "הנוודדת", הפו"ש(פלוגות השדה) ופלגות הלילה, מצאו בו תומך במבצעייהם הנחשונים.

הקמת הפלמ"ח

- עם היוודע דבר כניעת צרפת [ביוני 1940] נתכנסו בבית אליהו גולומב יצחק שדה, יעקב דורי, ישראל גלילי ומשה סנה לדון מה על ה"הגנה" לעשות נוכח סכנת כיבוש המזרח התיכון בידי צבאות איטליה וגרמניה.
- במפגש זה נזרע למעשה הזרע של הפלמ"ח.

ארגון ההגנה

כח המגן של הישוב היהודי
בארץ ישראל

"מגדלור מבהיק"

- לא שאף ולא רצה להיות מפקד ה"הגנה". השאיר זאת לאחרים.
- "בכל תכנית, בכל מעשה ומפעל שהיו שלבי היאבקות וכיבוש בהגשמת החזון, היה אליהו החלוץ, המדריך, הרוח החיה, היוזמת ומבצעת כל מה שכרוך בהעזה, בהעפלה, בהסתערות" (יעקב דורי).
- לא הסתפק בלשלוח אחרים למשימות מיוחדות, שאף להגיע לכל מקום, לראות במו עיניו איך הפעולות מתבצעות.
- תפיסתו ליחסים עם הערבים – "מוטב להגיע אתם להסכם ולשיתוף פעולה".

המפקד הבלתי מוכתר של 'ההגנה'

- רמטכ"ל ה"הגנה", יעקב דוסטרובסקי (דורי) : "לרוב לא מילא גולומב כל תפקיד רשמי ב"הגנה", ובכל זאת הייתה שמורה לו זכות המילה האחרונה".
- היה בו שילוב של סמכות, ידע, נחישות וכישרון מולד להפעיל אנשים ולשכנעם.
- הייתה בו איזו משובת נעורים. הדגיש יותר מאחרים כי בלי העזה לא יקום מפעל כשלנו, גם אם נהיה מחוננים בכל המעלות והכישרונות ומוכשרים בכל ההכשרות שבעולם.
- שמח במיוחד לכל גילוי של גבורה יהודית אמיתית בארץ ובגולה. נפשו סלדה מפחדנות.
- בתמונה : בחורשת משמר העמק 1942 – "החמישייה" – גולומב, שדה, סנה, דורי, גלילי

הגיסים שעשו ניסים

• משה שרת (שרתוק)

• דב הוז

• שאול מאירוב (אביגור)

• אליהו גולומב

הנצחתו

- בית אליהו גולומב – מוזאון ההגנה, ארכיון ההגנה, משרדי ארגון יוצאי ההגנה

- פרס ביטחון ישראל ע"ש אליהו גולומב
- קיבוץ ניר אליהו בשרון, הקיבוץ הראשון של הנח"ל
- שכונת יד אליהו בתל אביב
- אניות המעפילים 'אליהו גולומב' ו'דלין' (אחד מכינויו)